

billiger han, og han siger disse Ord, som maaske burde staa som et Motto mange Steder i Lovgivningen: „Dette, at man skal være konsekvent, gælder jo ikke, thi det er overmaade ofte ved, at Inkonsekvenser opstaa, at man kommer ind paa den nye Vej, der fører til den rigtige Løsning“.

Den højtærede Minister mener altsaa, at man skal være inkonsekvent, og den eneste Konsekvens, som man saa skulde vente af ham, var den, at han var konsekvent inkonsekvent. Men nu viser det sig, at en skønne Dag vender hele Sagen, en skønne Dag ophører den højtærede Minister at være — ja, nu ved jeg ikke, om jeg skal sige konsekvent eller inkonsekvent —, men den højtærede Minister ophører en skønne Dag med at tillade disse Undtagelser fra Loven. Saa vidt jeg kan forstaa, skyldes det Ministeriet som sidste Instans, at det ikke er blevet tilladt Lærere som Adler Lund og Guldal at faa Embede i den danske Folkeskole; maaske skyldes det lavere Instanser, men jeg forstaaer det saaledes, at den højtærede Minister slutter sig til den Praksis, der hersker fra øverst til nederst. Der er altsaa Inkonsekvensen nu. Hvorfor vil man da nu pludselig ikke mere give den Slags Lærere Adgang til at faa Embede i Folkeskolen. Derom siger den højtærede Minister, at det er ganske naturligt; der skal nemlig en Nyordning frem, man maa forlange en ny Ordning, og den har han tænkt sig eventuelt skulde fremkomme paa Tilsynslovens Omraade. Hvad skal den da gaa ud paa? Den skal gaa ud paa, at saadanne Lærere skulle kunne ansættes, hvor man staaer overfor et mere sammensat, større Skolevæsen, altsaa f. Eks. i de større Købstæder og selvfølgelig i København, og disse Lærere skulle da ansættes som Faglærere og undervise i ganske bestemte Fag. Denne Tankegang om en Nyordning paa dette Punkt var det, jeg gerne vilde slaa til Lyd for her i Dag, og jeg vilde gerne spørge den højtærede Kultusminister, hvor langt vi ere med den. I og for sig maa jeg sige, at jeg er af den Mening, at man maaske kunde betvivle, om Forudsætningerne for Skoleloven af 1814 virkelig gælde, efter at man har faaet Grundloven, der indfører Religionsfrihed, men det er, hvad jeg vil kalde et spidsfindigt principielt Spørgsmaal. Jeg vil sige, at jeg ogsaa kunde tænke mig, at den højtærede Kultusminister kunde finde sig foranlediget til at slaa ind paa en vis fast Praksis, hvorefter man indsatte Folk, som ikke høre til Folkekirken, gjorde det ganske

lempeligt, efterhaanden maaske efter visse Regler.

Men den højtærede Minister synes jo nu at ville være inkonsekvent og ikke at ville ansætte disse Folk. Han synes i det hele at tilstræbe en Nyordning, og jeg vilde da gerne rette det Spørgsmaal til den højtærede Minister: Kunne vi vente at faa et Lovforslag om disse Ting forelagt? Og for saa vidt det skulde vise sig, at enten Tiden eller Forholdene medføre, at vi ikke kunne vente det eller ikke kunne vente at faa gennemført et saadant Lovforslag: Hvilken Praksis agter saa den højtærede Kultusminister for Fremtiden at vælge? Agter den højtærede Kultusminister at være konsekvent, eller agter han at være inkonsekvent, agter han at give Plads for Undtagelserne, eller agter han ikke at give Plads for Undtagelserne? Hvis han agter at give Plads for Undtagelserne, kunde det da ikke tænkes, at der kan dannes en fast Praksis, hvorved saadanne Folk udenfor Folkekirken under visse Betingelser kunne vente at blive ansatte? Jeg maa maaske henlede Opmærksomheden paa, at Lærer Guldal var enstemmig indstillet som Nr. 1, og at Biskoppen ikke havde noget imod, at han fik Embedet. Vilde ikke netop saadanne Betingelser — Interesse fra Befolkningens Side og den øverste Myndigheds Samtykke til, at en saadan Mand kom i Embede — være en Vejledning for en Praksis, som kunde etableres paa dette Omraade? Jeg vilde være tilfreds, om den højtærede Kultusminister vilde svare paa disse Spørgsmaal i det videste Omfang, hvori det er ham muligt at oplyse Sagen, thi jeg synes, at dette, at man overhovedet her lever i en Tilstand, som ingen kan finde ud af, og som bevirker, at f. Eks. en Mand som Lærer Guldal i Øjeblikket ikke ved det mindste om, hvorvidt han er købt eller solgt, saa at han endog saa tænker paa at opgive denne Livsstilling, bør ikke fortsættes. Forholdet maa til Borgernes Betyggelse komme i en fast Orden. Jeg skal slet ikke tale om, at jeg synes, at Grundlovens §§ 79 og 83 kræve det ganske bestemt. Opfyldelsen af Grundlovens Bestemmelser maa jo somme Tider vente i dette Ting.

Wilmann: Det er ganske særlig et enkelt Spørgsmaal, jeg ønsker at sige nogle Ord om, og som jeg ogsaa ved første Behandling tillod mig at sige et Par Ord om. Det vedrører Sættelsen af Skolekommissionen og specielt den Forbindelse; der paatænkes mellem den paa-